

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Félévesen előfizetésben 12 hft.
Három hónapos előfizetésben 8 hft.
Egy hónapos előfizetésben 3 hft.
Egy évi előfizetésben 24 hft.
Egy évi előfizetésben 24 hft.
Egy évi előfizetésben 24 hft.

Megjelenik minden nap, a hószünetek kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsi-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok elfogadására vagy megörökösre nem vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó hivatalához forduljanak.

XIII. évfolyam 147. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1917 június 28.

A négy hónapos indemnitást általánosságban elfogadta a Ház.

141 szóval 127 ellen. Vita az indemnitás körül.

A képviselőház ülését délelőtt háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök.

As első felszólaló Kovács Kálmán, aki szerint a munkapárt látszólag a nemzetiiségektől félti a nemzetet, amikor ellenzi a választójogot, holott éppen ellenkezőleg: a választójogtól a nemzetiiségeket félti.

Pescha Miklós üdvözli a bírák fizetésrendezését és elfogadja az indemnitást.

Pop-Csicsó István Tisza támadását kéri ki. Hargulyóssa, hogy a románok a magyar nemzettel mindig jó viszonyban akarnak élni.

Huszár Károly szerint a legnagyobb áldozatot mindig az iparosok és a földművelők hozták. Követeli a választójogot.

Lukács György ellentétbe került a munkapárttal illetőleg a levonta a konzekvenciát.

Minian Lukács egy félóránál tovább beszélt, az elnök megvonta tőle a szót.

Andrássy Gyula gróf a következő szónok.

Foglalkozik a Lukács beszédével. Tiltakozik azon beállítás ellen, hogy a jelenlegi kormány hasonló helyzetben lenne, mint a Fehérvári kormány volt annak idején. Megvetőleg nyilatkozik azon közbeszólásokról, amelyekkel az ellenpárt a parlament munkáját veszélyezteti.

Foglalkozik a Reichsrat legutóbbi eseményeivel. Megelégedéssel fogadja, hogy a csehek kimutatták méregfogukat. A hárfelozlatás kérdésében megjegyzi, hogy Tisza is foglalkozott annakidején a Ház feloszlásával, miért lát most abban merényletet?

A választójogra vonatkozólag kijelenti, hogy egy pillanatra sem szabad habozni a

választójog kiterjesztésének kérdésében. Nem tagadja, Tisza nagy koncepciójú ember, de veszedelmes ember. Ha a munkapárt nem igyekszik megszabadulni tőle, annak az lesz a vége, hogy a munkapártot is beherántja a veszélybe.

Andrássy után Teleszky szólalt fel. Kijelenti, hogy a Ház feloszlását annak idején ő indítványozta, azonban éppen Tisza volt az, aki az indítványt lezavarta. Andrássy tehát téved. A bírák fizetésrendezését kifogásolja, mivel ebben a többi hivatalnokok sérelmét látja, de ha a kormány ragaszkodik a bírói kar fizetésrendezéséhez, a munkapárt is megszavazza.

Esterházy miniszterelnök beszélt ezután. Abból, hogy a munkapárt hajlandó az indemnitást megszavazni, azt látja, hogy megakarja a módot adni arra, hogy a háborút győzelemesen befejezhessék. A Reichsrat eseményeire megjegyzi: van rá gondolja, hogy megvédje az ország álláspontját. A dualizmus állásponton van és a 67 es kiegyezés híve.

Tisza (köszönet): Nagyon helyes!

Esterházy a választójog kérdésében kijelenti, hogy alig akad ember, aki a választójogi reform szükségességét ne ismerje volna fel.

A személyét ért támadásokra nem is reflektál. Az az eljárás a munkapártra néve teg kellemetlen következményekkel járni.

Elő parlamenti szereplése óta az általános választói jogunk volt híve. Nagy reménytel néz a jövő elé. Szt. István óta a nemzet nagy alkotóereje mindig akkor nyilvánult meg, amikor a kor szelleméhez alkalmazkodott. A választójog megvalósítása

az egész világ előtt érettségünk bizonyítéka.

A baloldal hatalmas tapsviharral ünnepele a miniszterelnököt.

Ezután az elnök felkérte a Házat, hogy fogadják el a pénzügyi bizottság javaslatát.

A baloldal, azt gondolva, hogy a négy hónapos indemnitásról van szó, ülve maradt és ellenpróbát követelt.

A baloldal félreértését az elnök eloszlatta, amikor konstataálta, hogy csak az általánosságban való elfogadásról van szó.

Ezután az ülést félbeszakították a délután fel 5 órakor folytatták Szász Károly elnöklésével.

Gratz Gusztáv pénzügyminiszter kéri, hogy a pénzügyi bizottság javaslatát módosítsák és fogadják el a hat hónapos indemnitást.

Hegedűs Lóránd előadó ragaszkodik a négy hónapos indemnitáshoz.

Szavazásra kerül a sor. A bal oldal ellenpróbát követel, mire az elnök elrendeli a névszerinti szavazást, aminek eredménye:

141 szavazott a négy hónapos
127 szavazott a hat hónapos

indemnitásra. A többség tehát: 14.

Az ellenzék megtapsolta, hogy ilyen csekély a többség.

Azután szakaszonként tárgyalták a javaslatot.

A 18 ik szakasznál felszólal Vázsonyi Vilmos, aki kifejté a bírói kar fizetésrendezésére nézve érveit.

Teleszky a többi tisztviselők sérelmét hangsúlyozza.

Vázsonyi reflektál Teleszky felszólalására, azután

Hegedűs kijelenti, ha a kormány ragaszkodik a bírók fizetésrendezéséhez, a munkapárt megszavazza.

A többi szakaszokat változatlanul elfogadják.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetei és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectioni alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműek, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

Szűnnet után
Tisza szóval fel. Örömmel konstatálja, hogy Horvátországban egyidejűleg nem tört ki a válság. Ugy halja azonban, hogy ott is a radikális választójog álláspontjára kívánnak helyeskedni, ami meg fogja bontani a magyar-horvát testvériséget.

Lovász Márton rövid felelőzlése után, az elnök indítványára a Ház legközelebbi ülése délelőlt 10 órakor, less, amikor az indemnitási javaslat harmadssori felolvasása fog végbe menni.

Etután

Interpelláció

következett.

Gründisch Guido a mezőgazdák szabadságolása tárgyában interpellált.

Szurmay honvédelmi miniszter kijelenti, hogy az erdélyi betörés alkalmával a szabadságolt mezőgazdákat is be kellett hívni. Később sokan nem kívántak vissza. Így az ő hadseregénél, Volhyniában is százszázal jelentkezték a katonák az oláhok ellen, ami élénken bizonyítja a hadseregben uralkodó szellemet.

A választ tudomásul vették.

A 14 szótöbbség, amely nagy meglepetést keltett, annak az eredménye volt, hogy a mandátumokról lemondott miniszterek nem szavaztak, s az ellenzék több tagja későn érkeztek. Így is megállapítható, hogy 240 munkapárti képviselő közül 100 nem szavazott.

Esterházy a folytonos kijelentette, hogy ebből nem vonja le a konzekvenciát.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) Esterházy Móric gróf miniszterelnök ma éjjel 11 órakor Bécsbe utazott, hogy holnap délelőtt kihallgatáson jelenjen meg a királynál.

A kormánypártiak tanácskozása.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) A kormányt támogató pártok megbízottai ma este tanácskozást folytattak. Megbeszélték a munkaprogramot, az elnökválasztást és a különféle bizottságok választását.

Károlyi Mihály Czerninnél.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály gróf ma délelőtt Czernin külügyminiszterrel tanácskozott. A tanácskozás tárgyát valószínűleg Károlyi fél egyházi beszéde képezte.

Az új osztrák miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Seidler osztrák miniszterelnök nyilatkozott a Reichsberthban. Kijelentette, hogy a monarchia állammal közt a béke kérdésében a legteljesebb egyetértés uralkodik. Tiszteletteljes békére mindig hajlandók vagyunk, amíg azonban ellenségek engedel nem fognak, tovább harcolunk.

Botrányos tüntetés a fővárosban.

A választójog jelszava alatt romboltak és fosztogattak.

A munkásság körében ma röpsédulákat osztottak szét, amely azt tartalmazta, hogy a sópénzen és pálinkán összetoborzott munkapárt most mutatja meg igazi arcát, amikor napok óta gyűlöletes, tomboló harcot hirdet a választójog ellen. Felssólitják a munkásságot, hogy vessenek véget ennek az állapotnak, gyűltskezzenek a „politikai szöggyelegények” garázdálkodásukat megakályozására.

A munkásság este 6 óra után a parlament előtt gyűlekezett. Órási, ezekre menő tömeg verődött össze, akik éltették a választójogot. A munkások egy fekete koporsót cipáltak, ezen felirással: „Itt nyugszik Tisza választójoga.” A löszgyári munkások azt kiabálták: „Ha nincs választójog, nincs munka!”

A központi vezetőség részéről Bló Dezső mondott igen lázító beszédet a munkapárt ellen. Szóvalta egy munkás többet dolgozik egy hét alatt, mint az egész parlament együttvére. Ha a kormány gyenge lesz a munkásokkal szemben, majd megmutatják a munkások, hogy képesek lesznek keresztülvinni egyedül elveiknek diadalajutását. Még két „szónok” bömbölt nagy hangon a nép felébe.

A parlament elől a Károlyi-körutra, a munkapárt helyisége elé vonult a tömeg, amely ezekre szaporodott. Elainte csendesen éltették a választójogot, majd hangosak lettek. Előkerültek a kövek s valóságos záport adítottak a munkapárt helyiségeinek ablakaira. Majd az üzletek következtek sorra, a kirakatokat sorra bevették. A rendőrség elainte csendesen viselkedett, de mikor láták, hogy a tüntetés nagy mértéket ölt,

hozzáfogtak a tömeg szétszórtására. A Károlyi köruton a munkások egy villamosot akartak a helyéről kimosadítani, hogy barrikádot emeljenek. A rendőrök kivont karddal kényszerítették távozásra a tömeget, s több munkást és különösen munkásnőt, akik nagy számmal voltak képviselve, megsebesítettek.

Az előhívott mentők a sebesülteket beazállították a kórházakba. A tömeg viszont a Károlyi-köruton megsebesített egy rendőrfelügyelőt, aki Palugyay államtitkárt segítette át az uttesten.

A rendőröknek sikerült a tömeget kőfelé ozlatva a Rákóczi-utra és az Andrássay-(Vilmos császár) utra szorítani. A munkások a Rákóczi uton a villamosokról leszedték a kapcsoló láncot és beillesztették a villamos sínek közé. Ezáltal rövidzárlat keletkezett s a sínek alatt elhelyezett villamos vezeték meggyuladva nagy területen égni kezdett.

A dühödten garázdálkodó tömeg azonban kívül a Köruton lévő három kávéházat: az Abbázia, Matyás király és Berlini kávéházakat teljesen összerombolták, a székeket, asztalokat pozdorjává törték.

A romboló munka még tovább folyt, s átesapott a fosztogatásba. Az üzletek kirakatait bezuszták és kifosztották, sőt behatoltak az üzletekbe, azokat szintén kifosztották. Elvittek mindent: ruhát, cipőt, inget, élelmiszereket, háztet, cukrot stb.

A romboló és fosztogató tüntetés egészen az éjszakába nyult, csak 12 órakor rendezésdtek le az utcák, amikor a tömeg teljesen szétszórt.

Nagy angol erőket visszavertek a németek.

Berlin, június 27. A nagyfőhadiszámla jelenté:

Északi harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Rossz látási viszonyok folytán a kölcsönös tüzérségi tevékenység az arcvonalon csakéiyabb volt, mint az előző napokban, csak egyes szakaszokon fokozódott időnként a tűz. A reggeli órákban a kiugró Lens könyök ellen támadó nagy angol erőket súlyos veszteségük mellett visszaverték.

Az arva lepai ut mindkét oldalán az ellenség egy előtéri árokban megvetette a lábát. Fontosabbnál sikeretlenek maradtak ellenséges csapatok előretörései. — Ugyanígy meghiúsult az Arva arcvonal több helyen felderítő csapatok támadása.

A német trónörökös hadserege. Craonletől északraugra, valamint Corbany—Barry au Bac két oldalán folyt erős tűzföldi eltkiatve, a harci tevékenység általában mérsékelt határok közt maradt.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Nincs lényeges esemény.

Keleti harctér.

A lemberg—tarnopol vasúttól délre és a Narsjowkánál a tüzérségi és aknatisz élénk mszadt. A Zota Lipa mentén egy felderítő előretörésből több foglyot szállítottunk vissza.

Macedóniai front.

A Cserna hajlásban és ettől keletre a tüzérvékenység időnkint fokozódott.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Harctereinken semmi ujság.

Budapest, június 27. (Hivatalos.) Egyik harctéren sem volt jelentős esemény.
A vezérkar főnöke.

A Nagyváradi is támadja Szilágyi Dózsa.

Ast hitük, a Szilágyi Dózsa ellen indult hajszában és az ügynek ismételen és azt csak elmérgesítő szellőztetésében a Nagyváradi Napló megérte marad. Nem így történt. A Szilágyi Dózsa írt lapok közé beállt tegnap a Nagyváradi is és — nem díszértéke legyen mondva — teltett a Naplón is. A Nagyváradi cikke után be kell látnunk, hogy még a Napló tartózkodó igyekezett lenni.

A Napló még némileg mellőzte a szenzációhajhászatát. A Nagyváradi ellenben községes szenzációhajhászó módon állítja be az ügyet, megnevezi, hogy Pácz Sándor volt Szilágyi Dózsa bántalmazója, a Szilágyit ért duma bántalmazását valószínű szenzációváadászó részletességgel és tódításokkal tárja olvasói elé, Szilágyi Dózsa gyűlölködéssel árukkodónak nevezi, Smetka L. Odón igazgatónak olyan szavakat ad a szájába, ami nőket ő sohasem mordított, szembe akarja állítani a premontrai rendet a jezsuitákkal és hogy a cikknek igazi nagyváradi csattanója legyen, a budapesti jezsuita templomot áthelyezi — a Dohány utcára, a melynek sarkán tudvalevőleg pedig a „Nagyváradihoz” sokkal közelebb álló más épület áll.

Ugy látszik, a Nagyváradi legesze cikkét ilyen dohányutcai szellem sugallta.

A mi álláspontunk — és minden jóhiszlű ember álláspontja — tovább is csak az, hogy ez az egész ügy a premontrai rendhár legbelsőbb ügye a melyben a nyilvánosságnak épp úgy nincs semmi köze, mint bármely családi botrányhoz.

Minden körülmények közt súlyosan elítélendő botrány, ha egy pap paptársára kezdet emel, de ha ezt pártoskodó és gyűlölködő beállítással a nyilvánosság elé hurcolták, azaz a dolgot csak még jobban elmérgesíteni lehet.

Ismételtén kijelentjük, hogy az ügy illetékes fóruma előtt, dr. Takács Menyhért prépost előtt áll és éppen azért a részletek firtatását nemcsak helytelennek, hanem ismételennek is tartjuk.

Nagyon rossz szolgálatot tesz a Nagyváradi, ha az ilyen botrányok szellőztetését bevieszi a sajtóba. Szilágyi Dózsa egyéniségének elferdített beállítását legjobban mutatja, mi féle szempont vezette a Nagyváradiot az igazság helyett.

En ügyben Smetka L. Odón igazgató urtól a következő nyilatkozatot vettük:

A „Nagyváradi” című helybeli napilap megbízásából Horvay Elemér tudósító ur volt szives engem e hó 26-án a délelőtti órákban felkeresni és a premontrai rendhárral oly szoros összeköttetésben levő egyének megánthgyének a nyilvánosságba került sajnálatos elhatározást nyert lefolyásáról megkérdezni. Nyilatkozataim egyrészt nem helyesen értette meg a tudósító ur, mert oly dolgokat mondhat el velem lapja tegnapi (jun. 27-iki) számában, amelyeknek kijelentésére én, mint bázisfőnök és igazgató, nem vagyok és nem is lehetek feljogosítva. Nevezetesen: a) nem nyilatkozhatom úgy, hogy a rendházak feletti bírálatot ugyan nem mondhatok és őt intézkedés tételére sürgőnyileg nem is szólíthatom fel, de azt tartom, hogy ha ő idejekorán közbelépett volna, az ügynek szűrcsis fordulatot adhat vala; b) azt sem mondhatom, hogy Szilágyi Dózsa a

jezsuita rendnek a Dohány utca sarkán épült háza szellemében kaphat Budapesten új működései közt, (hiszen a Dohány utca sarkán épen nem a jezsuiták építették templomot!) Egyesgyesül csak azt mondtam és erősítettem meg, hogy a szégyenletes affér rugortént, minnek sz lett a követő esemény, hogy dr. Pácz Sándor rendházunkból végleg távozott (önassziaból), Szilágyi Dózsa pedig prépostai rendelettel a jászói konventbe költözött. Amikor eseket a nyilatkozatokat a helyen ismétlem, a helyi közvélemény orgnumait egész tárgyilagossággal és tisztelattal arra kérem, hogy ha a tisztán magánjellegű dologgal tovább is foglalhatni szándékoznak, tegyék ezt teljes és elfogultlan objektivitással; szerezzenek az irra illetékes helyen alapos információkat, körüljék ezeket tendenciózus elváltatások nélkül és ne a kétes értékű szenzációnyújtás vágya irányítsa a tollukat a ragykorúságra épűgy, mint vánk — közvetlenül is érdekeltekre — csak kínosan ható személyi ügyek részletes közlésénél, hanem a tiszta igazság ismeretése.

A premontrai rendház nevében

Smetka L. Odón,
házfőnök, igazgató.

Természetes dolog, hogy a sajtó egy részében Szilágyi Dózsa ellen indított hajszát val szemben a keresztény közönség nem marad néma. Mozgalom indult meg, melynek célja, hogy Szilágyit a társadalom megfelelő módon biztosítsa nagybecsüléséről, melyet semmiféle inszultálás, hírlapi hajszája nem érinthet.

A nagyváradi közönség nagyon jól ismeri az ügy minden fásját, hiszen közbesséd tárgya a városban. Éppen ez a magyarázata annak, hogy a Szilágyi Dózsa elleni hajszát minden elfogultlan ember elítéli és általános a meggyőződés, hogy a támadásokért megfelelő elégtételt kell kapnia. Az a nagyszabású tevékenység, melyet Szilágyi Dózsa kifejt Nagyváradi keresztény közletében, Szilágyi Dózsa egyénisége és ferdhetlen papi éltsé felülemelik őt minden durva támadáson.

Volt alkalmunk Smetka L. Odón igazgatóval külön is beszélgetni a Nagyváradi cikkéről; azonfelül, amiket fenti nyilatkozatában közöl, még a következőket mondotta:

— A Nagyváradi ellentétet állít fel a jezsuiták és a premontraiak közt, ami nincs és nem is volt. Bárcsak az az egyetértés és egy célra való közös törekvés volna meg mindenütt, mint a jezsuitáknál! Mennyire valóban a Nagyváradi által rám fogott kijelentés, sen mi sem bizonyítja jobban, minthogy én a Nagyváradi szerint a jezsuiták rendházát a Dohány utcára teszem. Már pedig bizonytal teszik tudni, milyen épülestről híres a Dohány utca . . .

— Szilágyi Dózsa közéleti tevékenységét én értékelem legjobban, hiszen tanóráit is úgy osztottam be, hogy legyen ideje a közéleti tere is szerepelni, amely tere való működését, mint minden katolikus és minden pap, én is nagybecsülöm és a társadalom szempontjából igen értékesnek tartom.

— Dr. Pácz Sándor a prelátusnak valóban bejelentette a rendből való kilépését; a rendházból már több eltávozott. Távozását sajnálom, mert kitűnő tanár és jó pedagógus volt. Az ő eltávozása azonban reményem szerint nem végleges, visszatérésre módja van, nekem meg is volt a megam terve az egész ügyek szűrcsis elintézésére. Csak szj-

nálni tudom, hogy a tettlegesség és még ráadásul az ügynek sajtó útján való szellőztetésre bekövetkezett. A sajtót e tekintetben rosszul informálták és általában nagyon rossz szolgálatot tettek az ügynek is, a rendháznak is . . . Az ügy helyes megvilágítása végett adtam közö nyilatkozatomat, ahhoz hozzáadni valóm nincs.

Szabályrendelet a mozikról.

A pénzügyi és jogügyi szakbizottság együttes ülése.

Régebbi időre nyulik vissza a törekvés, hogy Nagyváradi valamiképen kivegyve részvét a nagy jövedelmet hajtó mozivállalatok bevételeiből. Nemcsak Nagyváradi me-
rült fel az az eszme, hanem az ország több nagy városánál is, sikkos egy része azonban nem halogatta a kérdést, hanem már meg is valósította a kérdést.

Nagyváradi Juricskay Barna vette intenzívebben kezébe a dolgot, ami ma már, bár más módon, a megvalósulás elé érkezett.

Tegnap délután Nagyváradi város jog- és pénzügyi bizottsága együttes ülésében foglalkozott az ügygel.

Rimler Károly polgármester elnöklése alatt részt vettek az ülésen: dr. Molnár Imre, dr. Medvigy Gábor, dr. Thury László, Harmathy Károly, Németh István, Hieserch Frigyes, Ralsmann Mór, Fényes Manó, Gábel Jakab, Balogh Vilmos, Hegedűs Nándor, Kocsán János, Diamandi József, dr. Pereszki Adol', dr. Ojász Béla, Juricskay Barna, Lövenstein Zeigmond, dr. Döri István, dr. Rész Mór és Flegmann Ármán voltak jelen.

A megnyitás után dr. Thury László főügyész ismertette az általa készített mosi szabályrendeletet, amely a mosi színházakkal szemben a jövőben követendő eljárás és módosításokat, azok számhoz kötöttségét állapítja meg. — Majd foglalkozik a Juricskay Barna tanácsos által készített javaslat-
tal, E szerint a mostani három mozgószínház részvénytársasági alapon szervezéstének át, 500 000 korona alaptőkével, amelyből a város 300 000 korona értékű részvényt venne át a az eddigi igazgatókat vezérigazgatóknak alkalmasságuk. Ennek fejében a mostani tulajdonosok 15 százalékos jövedelmét garantálnak. A számítások szerint évi 60 000 koronát kapna a város. Ez az összeg azonban az első 6 évben felemészítenék a 300 000 korona kölcsön törlesztésére és a kamatokra. Így tehát csak hat év múlva jutna jövedelemhez a város 9 év alatt 540 000 koronát vehetne be. Ez tehát nem oly kedvező financiai megoldás, mint a főügyész terve. A főügyész terve szerint ugyanis 785 000 koronát venne be a város 15 év alatt. — Ismeretli aztán a Lezámitoló és Jelszólogbank új ajánlatát, mely szerint a bank egy negyedik mozira kér engedélyt a Bémer-téren a ajánlja, hogy abban a város is vegyen részt. A főügyész ez ajánlatot nem tartja most tárgyalásra alkalmassáknak, amikor radikális, végleges rendezés előtt áll a moziki ügye.

Dr. Medvigy Gábor szerint a jövő érdekében fontolóra kell venni a kérdést. A főügyész most egyszéges alapon és helye-

irányban indította meg a dolgot. A város igazi célja az, hogy ne legyen több mozi-konkurrens. Mint jogász azon véleményen van, hogy csak a törvényhozás útján lehet a városoknak biztosítani a mozi-monopólium jogát, nem pedig egyszerű szabályrendelettel, de már az ellenkezésre precedens pl. Pécsről azért eltekint ezen jogi aggódalmától. Lukács Ödön főjegyző vetette fel már régebben a mozi-monopólium eszmáját a előkészítette erre a tervet. A mozi-monopólium, a szám-hoz kötés által újabb előnyökkel járhat a mostani tulajdonosokra, mert kizárja a jövőre a konkurrenciát. Szerinte azonban a város érdekeit a szabályrendeletnél is erősebb hangsúlyozással ki kell emelni. Bejelelti, hogy a nyilvánosság előtt javaslatot tesz arra nézve, hogy a város csak 5 évre biztosítsa a jelenlegi mozi-tulajdonosoknak a kizárólagossági jogot.

Gábel Jakab halasztást indítványoz, majd ettől elállt: a csatlakozott Medvigy Gábor indítványához. Olyan év alatt kellő tájékozottságot szerzhet a város.

Juricskay Barna feldokolja, hogy miért akarja a részvénytársaságot. Hangsúlyozza, hogy Boros és Székely nem tettek ajánlatot, hanem ő keresztet tette föl őket.

Közbeszéd: Itt van az ajánlatuk!

Juricskay Barna elfogadja a főjegyző javaslatát, mert a vígalmi adó megmarad a jövőre. Fejtette, hogy kulturális okokból lenne célszerű a részvénytársaság, mert a város kezében lenne, hogy mielőrt filmek kerüljenek előadásra s mielőrt újusági előadások tartassanak.

Rimler Károly a szabályrendelet fő alapelveit helyesnek tartja. Hónapokig tárgyalták, hogy minél több előnyt biztosítsanak a városnak. Figyelmesebb azonban a bizottságot, hogy nagyon szükséges a megegyezés a mozi-tulajdonosokkal, mert Pécsről is a megegyezés után hagyta jóvá a szabályzatot a miniszter.

Dr. Medvigy Gábor ezt nem fogadja el, mert a miniszter a várossal szemben nem szegszhet revolvert.

Dr. Thury László nézete szerint az erkölcös bázisára kell alapítani a szabályzatot. Méltányos megegyezés kell. Erőtt fogadja el a szerződés tervezetét.

Hegedűs Nándor halasztó indítványt tesz. Négy pontot kifogásol. A számbor kötéssel nem ért egyet. Az opcióhoz nem járul, mert a negyedik mozi értékét nem ismeri. A helyi birtokosok és megvásárlások a körönység érdekében szükséges. A pécsi szerződést szeretné. A negyedik mozi a temesvári példát követné, hogy adjon a város az építésre felköt, de bizonyos idő múlva a városé legyen a mozi. Most ne határozzanak, hanem a polgármester szerezze be a pécsi szerződést.

Dr. Medvigy Gábor helyesli a pécsi szerződés beszerzését.

Juricskay Barna ajánlja a mostani le-tárgyalást, mert fél, hogy a dolog kisziklik a kezünkből.

Harmathy Károly le-tárgyalandónak tartja most a szabályzatot.

A bizottság azonban a halasztást mon-dotta ki a szavazás véget ért.

* Ujságkihordónőket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

Méhészeti tanfolyam.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltsége a méhészeti ismeretek terjesztése céljából méhészettel foglalkozók vagy azt elsajátítani óhajtók részére Nagyváradon folyó évi július hó 10 től kezdődőleg 21 napra terjedő méhészeti tanfolyamot rendez, hol a résztvevők elméleti és gyakorlati oktatást nyernek a méhészeten és a kaptárkészítést is elsajátíthatják.

A tanfolyamon a részvétel teljesen díjmentes.

A tanfolyamra nők is felvétellek.

A tanfolyamon a munkarendje: délelőtti kaptárkészítés, délután pedig elméleti előadás és gyakorlati méhészkedés.

A tanfolyamra felvételnek olyan hallgatók is, akik délelőtti egyéb elfoglaltságuknál fogva, csak délután a méhészeti elméleti és gyakorlati oktatásban vehetnek részt.

A tanfolyamra való felvételre a m. kir. földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltségénél (Rákóczi út 36) egyszerű levelezésben lehet jelentkezni.

Mint hogy a tanfolyam hallgatóinak száma korlátozva van, a miniszteri kirendeltség értesíteni fogja a jelentkezőket, hogy a tanfolyamra felvétetik s.

Mezőgazdasági kamara lesz Nagyváradon.

A gazdák küldöttsége

a kormánynál.

A készülő törvénytervezet.

Az Ország legutóbbi nagygyűlésén egyhanguan állást foglaltak amellett, hogy kérték a kormányt, hogy az országban mezőgazdasági kamarákat létesítsen, amelyek az összes gazdasági kérdéseknek hivatalos érdekképviseletet legyenek. Az Ország erre vonatkozó memorandumát a napokban küldik meg a földművelésügyi miniszternek, kedden pedig az Ország választmányja ülést tart s az ülés után Bujánovics Sándor elnök vezetésével küldöttség keresi fel Esterházy Mór gróf miniszterelnököt és Mezőssy Bélát, akik maguk is tagjai a választmányoknak. A küldöttség a mezőgazdasági érdekek hatékony támogatását kéri tőlük.

Értesülésünk szerint a mezőgazdasági kamarákra vonatkozó törvénytervezet már főbb vonásokban elkészült a földművelésügyi minisztériumban.

A tervezetet igen rövid idő múlva megküldik az összes szakköröknek és azok hozzászólása után hamarosan a Ház elé is kerül a javaslat.

A törvénytervezet szerint a mezőgazdasági kamarák szervezete nagyjában olyan lesz, mint a kereskedelmi- és iparkamaráké és hatásköre kiterjed az összes mezőgazdasággal kapcsolatos kérdésekre.

A tervezet szerint tízannyolc gazdasági kamara lesz az országban és pedig Budapest, Zomborban, Szegeden, Nagybecskerekben, Temesváron, Aradon, Nagyváradon, Debrecenben, Kassán, Miskolcon, Nyírában, Pozsonyban, Győrön, Szombathelyen, Kaposváron, Szekeleshelyen, Kolozsváron és Marosvásárhelyen.

A kamarák véleményező testületei lesz-

nek a kormánynak a mezőgazdasági kérdésekben és segítségére lesznek a törvényhatóságoknak is az ilyen irányú rendeletek megalkotásában. A kamarák fogják kiépíteni az egész országban a termelő és értékesítő szövetkezetek rendszerét, továbbá a tejtermelésben dolgozó szövetkezetek láncolatát. Fontos szerepük lesz a kamaráknak a mezőgazdasági kísérletiügyi intézmények, nevezetesen vegyvizsgáló, magnumesítő-, növénymesítő, magtiszító-állomások, különböző mintavétel, buszmesítő, burgonyakísérleti intézményeknek az ország egész területén való létesítésében. A mezőgazdasági kamarákra hárul az a feladat is, hogy a szakoktatást megfelelő nivóra emeljék és az állattervezés kérdéseiben is a szükséges intézményeket megalkossák és ahol kell, hitelszövetkezetek létrejöttét segítsék. Egyezően, a kamarák alapján a többtermelés előmozdítására fognak törekedni.

A kormány feltétlenül meg akarja valósítani programját.

Félhivatalos nyilatkozat a kormány elszántságáról.

Félhivatalosan a következő igen érdekes és szobatlan formájú nyilatkozatot tessék közzé, melyet minden kommentár nélkül közzétek:

A magyar nemzet nagy átalakulás előtt áll. Izgalom és nem is közönséges politikai munkásság folyik a parlamentben. Voltak ilyen történelmi idők már máskor is. Ha más formában is. Rendek és Karok voltak ott hajdan. Mennyi baj volt ott akkor a jobbágyok eltorlással. Végeztül mégis csak eltörölték a jobbágyoságot. És végeztül nem lett belőle semmi baja a nemzetnek. Sőt haszná lett belőle.

A magyar nemzet Ásiából kijötté óta, mindig történelmi idők él. Mindig fel-felölt. És a történelmi idők mindig új idők voltak: És az új időkhez mindig akadtak új emberek.

Manapság is, csak a világesemények intézik részben a mi hazánk sorsát is. De más részben a magunk új kormánya is. És természetesen. A magunk kormánya, az új kormány, az Esterházy kormány alkalmazódik a világeseményekhez. Nagyon helyesen. Így csinálta Deák. Így csinálta Andrássy is.

Mármost aki ez ellen a világeseményekhez alkalmazkodó realis politika ellen beszél, nagyon helytelenül cselekszik.

És úgy látszik, a mai ellenzők, a munkapárt ilyen helytelenül cselekszik.

Támadja az Esterházy kormányt, amely eddig még kegyes kezével bánik a munkapárttal és nem dolgozik azokkal az emberekkel, amelyeket például Khuen Héderváry használt a volt koalíció ellen.

Azonban ez az előszékenység nem az Esterházy-kormány gyöngésségét jelenti, hanem csak az udvariasságát és önmérsékletét.

Vár, hogy helyre áll-e a normális viszony a kormány és az új ellenzék között. Ha azonban a munkapárt nem változtatna jelenlegi magatartásán, akkor az Esterházy kormány, amely el van tökéltve, hogy programját minden körülmények közt megvalósítsa, meg fogja mutatni, hogy nem amolyan „rövidlejárata” kormány, minden törvényes eszközzel fogja éreztetni az új ellenzékkel, hogy a régi korok végképen elmúlt és hogy a világes-

mányokkal összefüggő nagy nemzeti érdekek új embereket kívánnak.
Ezzel az elszántággal egynek éri magát a magyar néppel.

Az üzletek vasárnapi bezárása.

Az üzletek vasárnapi bezárása tárgyában korábban mozgalom indult meg a kereskedők körében. Bár az üzlettulajdonosok többsége hajlandónak nyilatkozott a vasárnapi teljes szünet és zárvaratás elfogadására, egyöntetű megállapodásra azonban nem jutottak s így a helyes mozgalomnak nem lett sikere.

Most a kereskedelmi és iparkamara vette kezébe a kérdést s azombaton, június 30-án este 7 órakor a kamara székházában szaktanácskozás lesz e tárgyban, amelyre a kamara az összes nyitott üzlettel bíró kereskedőket és iparosokat meghívta.

Az e tárgyban kibocsátott meghívó a következő:

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara elnöksége, — tekintettel a kereskedelmi üzlettulajdonosok legutóbb tapasztalt mozgalmára és az alkalmazottaknak hozzájuttatott ösztönzésére indítatva éri magát, hogy a kereskedelmi üzletek vasárnapi munkaszüneti ügyében szaktanácskozást hívjon össze. Tiszteket ezt azon reményben, hogy a szaktanácskozáson sikerülni fog az érdekelteknek oly megállapodásra jutni, mely a mai speciális követelményeket összeegyezteteli a munkaadók és munkások jogos érdekeivel.

A szaktanácskozás a kamara székházában (Tatky utca 11. szám alatt) június hó 30-án este 7 órakor fog megtartatni, melyre a tek. Ömet est néi meghívjuk és kérjük, hogy azon részvételüket szíveskedjék.

Nagyvárad, 1917 június hó 25.

A nagyvárad Kereskedelmi és Ipar kamara:

Schwartz Izidor sk., Dr Sarkadi Lajos sk.,
elnök h. titkár.

Jskolai példa a vásárból.

A gyámoltalan falusiról s az élelmes szennzárlól.

Nagyváradra jött tehénkéjével Bálint Vaszalit s megállott a piacra. Odament Zelig Salamon szennzárl és megkérdezte:

— Eladó ez a tehén? — Igen? Mennyiért?

Megvette a tehenet az oláh asszonytól 960 koronáért, adott rá 10 korona előleget, (ennyi maradt a tehénből) elvett a járulatot a falusiról s megindult vele a cédulához felé. Ott az ablak elé állt.

E pillanatban Zelig barátai, mint az oláh asszony a törvénysék előtt előadta, hirtelen körülfogták s tehenével együtt tovább lökdösték addig a helyig, ahol Zeligék a már összevásárolt teheneket összegyűjtötték.

El akarták tőle venni a borjút is, de az asszony lármázott, hogy azt ő nem adja el, hát megelégedtek a tehénnel, azt elvették tőle s elhajtották a többivel. Ő a borjuval visszament a cédulához, de akkor a „vevő ur“ a járullal együtt elünt.

— Rendört kellett volna hívni, mondja Ember Géza táblabíró, a tanács elnöke.

— Nem jutott eszembe, zavarban voltam, rendört nem is láttam, meg nem tudtam, hogy vajjon jön-e a hívásra. Magyarul

se tudtam, a vevő pedig magyarul beszélt, ezért tolmácsnak Pops Vaszalit kértem fel.

Hát ez baj volt. A vevőt aztán Kolozsvárról hozták vissza s tegnap ült a törvényszék büntető tanácsa előtt. (Bírák: Sztachó Károly dr, Tétsi Imre dr, jegyző: Gyarmathy Béla dr, ügyész: Medvigy István, védő: Goldner Mihály dr.) Persze, tagadta a csalás vádját.

— Miért nem kiabált, szól az elnök a károsulthoz, hogy vizik a tehenemet.

— Hát persze, kiabálni kellett volna, de nem jutott eszembe, mondja az oláh asszony.

Egy sárgaszeműveges ember után érdeklődött még a bíróság s a tárgyalást elnapolta.

HIREK

A Nemzeti Fogadalmi Templom.

A Nemzeti Fogadalmi Templom gyűjtésének eddig eredményéről a következőket közöljük:

A Nemzeti fogadalmi templom építő bizottsága által megindított gyűjtési akció anyagi eredménye kiért az 1917 június 20-iki állás szerint:

Készpénzesek 836 korona 36 fillér.
Értékpapírban a Földhitelintézeténél ca 34.680 korona.

Folyósámlán a Földhitelintézeténél ca 197.110 korona 85 fillér.

Később fizetendő ígéretek összege 107.410 korona, azaz 340.037 korona 21 fillér.

Ehhez hozzájön egyéb adományul: egy régi aranyóra, két jegygyűrű, egy fülbevaló egy arany karkötő mintegy 150—180 korona összerértékben.

Megemlítendő érdeme, hogy ez a kiűzött előző ugyan még elégtelen, de ön magában elég tekintélyes összeget aránylag igen csekély, összesen 7562 korona 98 fillér költséggel hozta össze a bizottság, ebből az összegből is, — mely a gyűjtött összegnek csupán 2-23 százaléka teszi — a dologi kiadásokra 6282 korona 98 fillér esik, a tisztán személyi természetűeket — két év alatt — csak 1280 korona azaz 0-37 százalék.

Érdemes külön hangsúlyozni, hogy a templom-alap értékének és vagyonának teljes díjtalan kezelésére a Magyar Földhitelintézet (Budapest, V. kerület Bálvány utca 7.) vállalkozott, s hogy ez az intézet a legkisebb adomány átvételére és nyugtázására készségesen hajlandó.

A Nemzeti fogadalmi templom javára tudvalegőleg tavaly a nagyvárad Kongregációk fénys sikerű ünnepélyt rendeztek, melynek tiszta jövedelme több ezer koronát tett ki. További adományokat állandóan elfogad a Magyar Földhitelintézet (Budapest, V. Bálvány utca 7.) és a Fogadalmi templom építő bizottsága (Budapest, VIII. Baross utca 34.)

* Két tb. aljegyző a város-házán. Cziffra Kálmán dr főispán s városháza két fiatal tisztviselőjét, Soós Istvánt és Szentlélek Kálmánt tb. aljegyzők né-

veste ki. A két kinevezés méltó elismerés annak s szorgalmas munkának, melyet Soós István a polgármester, Szentlélek Kálmán pedig a főjegyző mellett fejtett ki a háború alatt.

* A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyvárad fiókja utján érdekkörébe vette fel a Gyulavidéki Takarékpénztárt. A takarékpénztár f. hó 27-én sarkadi Márki János dr előklete alatt megtartott rendkívüli közgyűlésén jóváhagyatták a szerződéses viszony létesítésére vonatkozó megállapodások és az igazgatóság tagjaivá megválasztották Conrad Ottót, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aligazgatóját és Szóke Sándort, a P. M. K. B. nagyvárad fiókjának főnökét, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig Décsi Vikort, a P. M. K. B. cégjegyzőjét és Déri Miklóst a P. M. K. B. nagyvárad fiókjának főnökhelyettesét. A Gyulavidéki Takarékpénztár rt. 1899 óta áll fenn, részvénytőkéje 1.000.000 K, tartalékalapja 300.000 K, a takarékbetétek jelenleg 4.000.000 koronát tesznek ki. A közgyűlésen Reiszner Ede malomtulajdonost az igazgatóság elnökévé választották és Stern László cégjegyzőnek ügyvezető igazgatóvá való kinevezését határozták el.

* Dr Kiss Döméné temetése. Nagy részvét mellett kísérték ki tegnap délután utolsó útjára az elhunyt nemeslelkű urizasszonyt dr Kiss Döméné. A gyászházánál impozáns számban jelentek meg a rokonok, barátok, ismerősök, hogy részt vegyenek az elhunyt családjának nagy fájdalmában.

A temetési szertartást dr Sztán Flórián nagyprépost, Ciceronescu Sámuel és Gencz János esperes végezte. A bevezetés után az udvaron helyezték díszes ravatalra az elhunytat. A temetési szertartás végzetével feltették a díszes koporsót, mely szebbnél szebb koszorúkkal és szalagokkal volt borítva a négyes fogatú fúvószenekarral és elől a szebbnél szebb koszorúkkal és szalagokkal borított virágkosárral a nagyszámú résztvevőtől kísérve az impozáns gyászmenet az olási temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen végező nyugalomra helyezték az elhunytat.

A temetésen megjelentek: Mihályi Viktor érsek, Radu Jakab kanonok, Ordosás István dr Szeles, dr Salán Iós, dr Mikulás, Imrik Zoltán kanonokok, dr Sáfurcs, Baróthy Pál, tordai Molnár Géza, dr Patkó Antal, Gramma Aurél, Klitus János, dr Krüger Aladár, dr Palla János, Róth János, dr Demetrowics Elek, Iacsa Lajos, Dits János, Számkorovessy Rózsa, Koppa Miklós, dr Radok Gábor, dr Tóth Imre, dr Zsuzs Miklós, Bu yka Lajos, dr Popovics Miklós, Baló Béla miniszteri tanácsos, Popaszku Vazul, Balogh Dóme, Pántya Péter, Horváth Géza, Sikuba Gyula, Niesner Aladár, Damasci Miklós, Popovici Vazul, Tuibuzs György, Ragman Miklós, Tempeteán, Papp György, dr Ardeleen Jazsin, Euber Géza, dr Móra Pál, dr Imrik Gusztáv, Orley Kálmán, Súrger Bartalan, Kulomon Kálmán, az Urak, Ünök és Udeányok Kongregációinak tagjai, az Erzsébet árvaház stb. stb.

A rendkívüli nagyszámú temetést Velizlovits Adolf és fia első nagyvárad temetőjében vállalta nagy fontossággal elismeréreméltó figyelemmel rendezte.

* Aktuális sajtóhiba. Egyik mozi színlapján a következő mozdíráma-címet olvassuk: A Néptribün. Talán valami új kegyelmes urról van szó, aki néptribünből csakugyan néptribün lett.

Az angolok Oroszországra háritják a kedvezőtlen békét.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Chamberlain, az angol polgári hadiszolgálatok vezetője kijelentette, hogy az orosz forradalomnak egy haszna van: levette az antant hatalmak válláról a felelősséget arra az esetre, ha a békét nem kedvező feltételek mellett lesznek kénytelenek megkötöni.

Görögország az antant markában.

Budapest, június 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol alsóházban Balfour kijelentette, hogy Görögországot a népjog szerint nem tekinthetik tovább önálló államnak, csupán az antant fenhatósága alatt maradhat fenn.

*** Varró Demokos műszaki főtanácsos.** A hivatalos lap közli, hogy a király Varró Demokos műszaki tanácsosnak a műszaki főtanácsos címet és jelleget adományozta. Varró Demokos elöljáróval a kalmával sokan üdvözölték.

*** Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Furgó József dr. 101. gy. e. b. bel. tart. főhadnagyot a katonai érdemkereszt hadihírnépcs 3 osztályával tüntette ki.

*** A főgimnázium tanulmányi kirándulása.** A főgimnázium övendékei Szmetka L. Ódön igazgató és Vámos kis mér tanár vezetésével ma hajnalban tanulmányi kirándulásra mentek Tatarozsra, ahol az aszfaltműveket tekintik meg.

*** Vaskereszt.** A hivatalos lap közli: A király megengedte, hogy a német császár által nekik adományozott vaskereszt II. osztályát elfogadják: Witz Dezső 37. gyalogezredbeli őrnagy, Gratzler Károly 37. gyalogezrednél tart. százados, Csordacsi Ferenc 101. gy. e. b. bel. százados és Kobout Radim 70. gy. e. b. bel. százados.

*** Szótöbbséggel.** A királyi törvényesék teljes ülése Balás Elemér dr. elnök indítványára egyhangúlag elhatározta, hogy feldönti a volt igazságügyminiszter, Balogh Jenő dr. Többek hozzászólása után szótöbbséggel elhatározta, hogy az új igazságügy minisztert és államtitkárát is üdvölközteti hivatalbepetésük alkalmából.

*** Liptói turó és sajt a városi főszerepzetben.** Lukács Ódön polgármester-helyettes hirdetőment bocsátott ki, melyben tudtja a város közönségével, hogy a Szent László téri vá. osi főszerepzetben a mai naptól friss liptói turó 8 K. 60 fillérre árban és friss ementáli sajt kilogrammonként 10 K. árban kapható. Azonban egy család egy fél kiló turóval és egy negyed kiló sajttal többet nem vásárolhat.

*** A VI. hadikölcsön.** A VI. hadikölcsönre a következő nyabb jegyzések történtek a Magyar Bank Részvénytársaságnál: Weisz Bertalan 500, Népművelési Egyesület 1500, Besser Hugó 2000, Rimler Gyula 600, Tüdővess E. V. Egyesület 5000, Gábor Oslás 100, Schenker Ede 5000, Szabó László 2000, Zboray Gyula 800, Fabritius Dezsőné 4000, Balla Czucz 1000, Ábrahámovits Herman 100, Vida Gyula 2000, Káin Eszter 1000, Reidner testvérek 200, Haltenberger Vilmos 1000, Lakatos Amália 30000 K.

As Allgemeine Österreichische Schuh Aktien-Gesellschaft nagyváradi fiókja a VI. magyar hadikölcsönre 10000 kóronát jegyzett a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

* A záróra meghosszabbítása.

Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a záróra rendelet július elsőjén lép életbe, amely a színházak, mozgószínházak stb. záróját esti 11 órában, a kávéházak és vendéglők záróját pedig éjjeli 1 órában állapítja meg.

*** Nyilatkozat.** A következő nyilatkozat közlésére kértünk fel: Nyilatkozat. A f. hó 20-án tartott tanácsülésen a városi tisztviselők és alkalmazottak ruhabeszterzési segélyének tárgyalása alkalmával a következő kijelentést tettem: „Sajnálatos kell leszögeznem azt a tény, hogy a tanács tagjai a tisztviselők és alkalmazottak érdekében igazságos és méltányos lépést tett javaslatomat következetesen elutasítják és a tisztviselők kárára hátrányosan döntenek.” Ezen kijelentésemet a f. hó 27-én megtartott tanácsülésen megjelent tanács tagok sorában találták saját személyükre, működésükre és a tanács tekintélyére nézve. Jóllehet, hivatalos kötelességem teljesítése közben mindig is mindenkor legjobb tudásom, lelkiismeretem és meggyőződésem szerint gyakorolom jogaimat, a város öszpolgársága és tisztviselői irántam jól felfogott érdekében és érdeke érdekében a fent jelzett alkalmakkal is teljesen távol állott tölem, azonban mert a város öszpolgárságának érdekében fontosnak tartom és tisztviselői irántam jövő érdekei szempontjából is kívánatos, hogy a tanács minden egyes tagja kivétel nélkül teljes egyetértéssel intesse és intőbessze a megvitátás alá kerülő ügyeket, emelől fogva szívesen tessék eleget tisztviselői irántam a tanács tagjai kívánásának és nem sérülj az érdekekkel tett kijelentésemért ajánlókeresetet fejlessem ki. Ezen nyilatkozatot a jövőbeni teljes egyetértés reményében önként ismétellem meg a nyilvánosság és a város polgársága előtt. Nagyvárad, 1917. június 27. Juricskay Barna, adó és pénzügyi tanácsos.

*** Oktatás a fatalpálásra.** Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur lehetővé tette, miszerint a Quapil fele falcses talpálásban polgári egyének is oktatást nyerjenek. Megküldötte a miniszter ur azon honvédelmi alkulatok és polgári cégek kimutatását, ahol a polgári egyének a fatalpálás mesteriségében oktatást nyerhetnek. Tudomás vétel végett közlöm, hogy a kimutatásokat az élelmezési ügyosztályhoz tettem át, hol azok bárki által megtekinthetők és ott esetleges felvilágosítások is nyerhetők. Nagyvárad, 1917. évi június hó 23. Rimler Károly polgármester.

*** A Nagyvárad tanítók és tanárok** intéző bizottságának tagjai f. hó 28-án csütörtökön délelőtti 11 órákor a kereskedelmi iskola tanári szobájában fontos ügyben tartandó gyűlésre tisztelettel meghívja az elnökség.

*** Beiratások a főreáliskolában.** A helyi áll. főreáliskolában a beiratások július hó 2-án lesznek reggel 8 órától kezdve déli 12 óráig a főreáliskola épületében (Deák Ferenc utca 11.) Az I. osztályba iratkozók a következő okmányokat kötelezően felmutatni: születési bizonyítványt, IV. elemi iskola elvégzését igazoló bizonyítványt és himfőoltási bizonyítványt. A többi osztályba iratkozókat a múlt tanév végén nyert iskolai bizonyítvány alapján vesszük fel. A beiratásnál fizetendő díjak összega 15 kórona. Az igazgatóság.

*** Nem adnak ki élelmezési pótdiányokat.** Tudatom a város közönségével, hogy az élelmezési pótdiányok kiosztása további intézkedések szűréselre fog, tehát már holnap pénteken sem adnak ki élelmezési pótdiányokat. A közlelmezési ügyosztály annyi észrevételnek jutott nyomára, hogy a pótdiányok kiutalását egyelőre be kellett szüntetni. Az ügyosztály közönségre fogja tenni, hogy a betégek és mielőtt azok, akik az adások feladására valóban igényt tarthatnak, mitől és hol jelentkezzenek. Nagyvárad, 1917. június 27-én. Lukács Ódön, polgármester-helyettes.

*** A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.** Mint már megírtuk, Nagyvárad legtekintélyesebb pénzügyi intézménye, a Nagyvárad Takarékpénztár érdeklődésébe lép az ország egyik legnagyobb pénzügyi intézményével, a Pesti Első Hazai Takarékpénztárral. A tárgyalás ma, csütörtökön, június 28-án délután 5 órákor a Nagyvárad Takarékpénztár saját helyiségében közgyűlést tart.

*** Halálozás.** Seb Sándor máv. főellenőr Kolozsvárt elhunyt. Halálát Nagyváradra szállították, ahol ma délután helyszíni végző nyugalomra.

*** A Tiszántúli Méhészegylet heti ülése.** A Tiszántúli Méhészegylet folyó hó 28-án, csütörtökön délután 5 órákor Tiszán Kálván tér 9. szám alatt saját helyiségében rendezte heti ülést. Tárgysorozat: 1. A kitűzött javaslatok megbeszélése. 2. Nemes Győző méhésztanár bemutatja a Bocsonádi féls vándorkaptárt. A tagokat és érdeklődőket szívesen látja az elnökség.

*** Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó.** Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer tér.

*** Egy ór és szobakezelőnő** a Fekete Sas épület iradáiban felvétetik. Jelentkezni délután.

*** Kiadók az Erzsébetligeten lévő új földszintes házban két szobás lakások mellett helyiségekkel augusztus 1-re.** Értekezni lehet a 3. ik épületben lakó házmesternél, vagy Inceze iradásban Bémer tér 3.

*** 10 butorozott utcai szoba.** A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 kórona, két ágyas szoba havonként 75 kórona. Felvilágosításra szolgál a szobakezelőnő. Telefon 14-00.

*** Eladó Bethlen és Kasztranya u. ca. sarokán egy italméréses állott üzemház előnyös fizetési feltételekkel.** Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer tér 2.

SZINHAZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Csokoládé katonák (Della Donna Eugénia vendégfellépés)
Péntek délután: Böreg.
Péntek este: Aranyember.
Szombat délután: Csárdybaró.
Szombat este: Csárdykirály. (Della Donna Eugénia fellépés.)

Vasárnap délután: Ripp van Winkle.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő. (Della Donna Eugénia bucsufellépés.)

Della Donna Eugénia. A Varázskeringő előadása több pechvel küzdött meg tegnap. A legelső kellemtelenség az volt, hogy a színház kifűnő vendége, Della Donna Eugénia berekedt. Erős rekedtsége dacára meg lehet állapítani, hogy hangja szép és kőpzett. A mit játékokban produkált, az teljesen elragadta a közönséget. Csupa ötlet, eredetiség és kedves közvetlenség a játéka, melynek hatását a művész bájos egyénisége még fokozza. Minden felvonás, minden jelenete után sokat tapsolták. A rekedtség szűl ragadó volt: délutánra Békefi is berekedt s így Ivánfi ugrott be Niki szerepébe, egészen elfogadható alakítással. Kovács Márta szép éneke Heléna szerepében érvényesít.

A csokoládé katona. Della Donna Eugénia, a Népopera bájos művésznője ma este lép fel másodszor a Csokoládé katona fő női szerepében. A sok humorral megírt, derűs jelenetekkel teli, kedves zenéjű operetta már bemutatójakor nagy rokonszenvvel találkozott és csak természetesen, hogy a színház előtt kerüli színe ma, amikor oly vendégművésznő lép fel, mint Della Donna Eugénia. A többi szerepben Tompa Béla, Vigh Manci és T. Pogány Janka lépnek fel, míg Rákosi és Szigeti egészen új, aktuális kópékat énekelnek a Csokoládé katona mai előadásán.

Délutáni előadások: Péter és Pál ünnepén, szombaton és vasárnap a színház délutáni előadásokat rendez. Pénteken a legnépszerűbb Strauss operette: a Bőrgég van műsoron, amely Sz. Zsigmondy Annával az élén, az egész operette együttest foglalja magába. — Szombaton délután a Cigányháró kerüli színe a már ismert szereposztással, a melyben csak nemrég oly nagy sikerrel ültették fel a Jókai Mór érekező meséjű operettet. — Vasárnap délután pedig Bihar! Sándorral a cimszerepben Ripp van Winkle tölti be a műsort. Liebeth szerepét Sz. Zsigmondy Anna játssa.

Az Aranyember. Művészen öltözöttnek ígérkező estje lassú pőnteken a színháznak, amelynek drámai együttese Jókai Mór klasszikusan szép drámáját, az Aranyembert hozza színe. Nősi bájos szerepét Polgár Mariaká játssa. Aihéltat pedig Kaszits Eszter. Téma szerepe H. Körösi Juci-ban talál kiváló interpretátorra. Theresa rokonszenves szerepét Gady Aranka fogja játszani. — A férfiak közül a címszerepét Bihar! Ákos játssa. Krisztyán Lédort Tóth Elek, Brazovitsot Rákosi Ferenc alakítja. Jelentősebb szerepeket játszanak még Sik Rózsa, Tarnay és Szigeti.

A Csárdáskirálynő — Della Donna Eugéniával. Della Donna Eugénia, a Népopera ragyogó szépségű, temperamentosa fiatal művésznője vendégjátékokaként utolsó estjén: szombaton és vasárnap a Csárdáskirálynő címszerepében lép fel. — Della Donna Eugénia, aki lassú, ragyogó pályaszertelével bassal minden szerepétől, igen érdekesen nyilatkozott a Csárdáskirálynőről. Della Donna Eugénia, aki külföldi színházokban a magyar operette művészei legünnepeltebb képviselője volt, a legintézetesebben szembefordult magának az operettirodalom legújabb termékeinek primadonná szerepét. A vélelén azonban úgy akarta valahogy, hogy ezek között a szerepek közötti túllépés az érdekes terep a Csárdáskirálynő, a melyet Della Donna Eugénia teljesen elsajátított, azonban színpadra még nem vihették, így a Szigeti-színház színpadának jut az érdekes, hogy Della Donna Eugénia itt játssa először a Csárdáskirálynő cím-

szerepét, még pedig abban a bemutatásban, azzal az utólráhatatlan sikkel és az operette zenéi szépségeinek azzal a tökéletességével, amelylyel Della Donna Eugénia a külföld kényes ízlésű és nagyigényű publikumát akarta ebben a szerepében is meg hódítani.

URANIA mozgószínház
Csütörtökön
Relytélyes gyilkosság
dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház
Csütörtökön
A néptől
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” június 24-iki száma számos érdekes hírtől fölvészlen kívül közi az új kormány tagjainak arcképét, a katonaság budapesti körösszétalak képét, addig még nem publikált képeket a Sjódi félé ágyn és a music órájáról stb. — Szépművelési olvasmányok: Pókár Gyula regénye, Szőlősi Zsigmond tárcája, a most elhunyt dr. Oláh Gyula cikke, Braun Lili regénye. Egyes költemények: cikk és arckép Konstantin görög királyról s a rendezés hírt rovatok: A háború napjai. Irodalom és művészet. Szakkjáték, Halálzás. stb. A „Vasárnapi-Ujság” előfizetési ára negyed évre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Buliput, IV., Egyetem utca 4 sz.)

SZERKESZTOI POSTA.

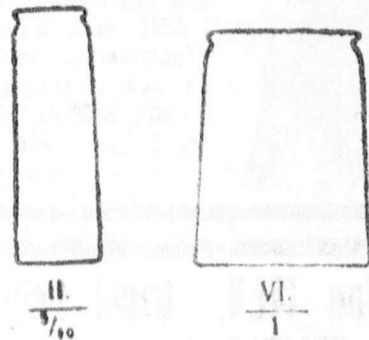
Az Uj Nagyvárud csodálkozik azon, hogy mi nem tapsoltunk a szabadkőművesek főkválalata, a „radikális” párt megalakulásának, pedig — mondja — Rakovszky tapsolt Vázsonyinak. Hát hogy Rakovszky kinek tapsol, ez az ő gasztusa, nekünk bizony eszünk ágában sincs, hogy Vázsonyinak tapsoljunk. Még élénken emlékezünk arra, mikor Vázsonyi »kulturbestiaknak« nevezte történelmünk magyarjait: ennek az urnak nem tapsolunk, ha akkora bársonyszékben ül is, mint egy sarokház. De legyen nyugodt az Uj Nagyvárud: az ő radikális gyűlésének Rakovszky sem tapsolt volna, pedig az ő gyomra már Vázsonyit bevette.

Hasábos és vágott
TÜZIFA
szükségletét a legnagyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be
Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.
Magrendelések pontosan kimérve, hivatalra házhoz szállítanak.

VIGADÓ mozgószínház
Szombat, vasárnap
Uj műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . —22
- Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . —80
- Vizeskanca finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből . . . 3—
- Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből . . . 3—
- Vizeskészlet színes finom aranyozással . . . 5—
- Boroskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Söröskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Likörkészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Tésztákészlet finom majolika színezéssel . . . 5—
- Kávékészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Teáskészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mocskészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mosdókészlet színes finom diszítéssel . . . 12—
- Ebédőkészlet színes finom aranyozással . . . 40—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Képkerekezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárud, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Pályázati szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
Fűzőszalon**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11-53 szám.

A Szigligeti színház
u. ü. é. sz. nőinek egye-
dül i. t. r. s. á. l. t. o. j. o.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
leg rövidbb idő alatt
elkészítetnek.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádigos,
vizvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

**A Rákóczi-ut legforgalmasabb
részén**

emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1000,000 korona.

Elfogad takarékbetéte-
ket könyvecskékre és
folyószámlára s azt elő-
nyösen kamatoztatja.
Leszámitol váltókat.
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálog-
kölcsonőket törleszté-
sekre. Előleget ad érték-
papirokra.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

**Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévviz források természetes forrósága 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fényderű közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszobás nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrás vizrel, uszástenté, r. p. fürdő, h. o. k. k. a. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérloje.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.